

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával

Szerkesztik:

Nagy Károly,

Vajda Ferencz,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára .10 fillér.

Mit tegyünk.

Célunk az, hogy a keresztyén hitet ismét életre keltsük, s a szövek mélyén alvó szeretetet tettekre ragadjuk, hogy a vallás ne legyen csak üres jelszó, hanem élet Istenben, Isten által, melynek áldásait egyformán kell éreznie gazdagnak és szegénynek. Mert manapság nagyon kevesen érezik a vallás áldásait. Némelyek meg éppen tagadják. Még azok is, kik azt tartják magukról, hogy ők jó keresztyének, tehát elég vallásos emberek: lehet, hogy csak bizonyos, külső szertartásokat végeznek, a mi pedig nem vallás.

Szükséges tehát, hogy szemeink elé varázsoljuk annak felséges alakját, kiből a keresztyén vallás a maga tökéletességében jelent meg. Ez a Jézus Krisztus volt. Hitünknek, cselekedeteinknek, szóval keresztyén életmunkásságunknak egyedül csak Jézus lehet követendő példányképe. Mivel pedig Jézus életével a szentírásból ismerkedhetünk meg: szükség olvasnunk a bibliát. Református ember házából nem szabadna hiányozni a bibliának. Pedig, hány helyről hiányzik! Olvasgatva a bibliából a Jézus élete történetét, melynek minden egyes mozzanata át volt hatva a bűnös ember-nemzet iránti nagy szeretettől; látva annak minden egyes sorából az Isten nagy igalmát és kegyelmét, melylyel minket a kárhozattól megváltott: lehetetlen, hogy a mi lelkünkben is föl ne támadjon a hit, a szeretet a bűnösök barátja, az emberiség megváltója: Jézus iránt. Az igaz ember hitből él; azt tanítja az apostol. A hit pedig szeretet által cselekszik, mondja tovább.

Mit tegyünk? Olvasgassuk minél gyakrabban, sőt ha lehet, mindennap a bibliát, mert ez

legalkalmasabb könyv arra nézve, hogy református keresztyén hitünk megeremje a szeretet gyümölcsseit.

A biblia mellett nem szabad megfeledkeznünk a jó könyvekről és újságokról sem. Itt vannak a hosszú téli esték, melyeken az ember arra van kényszerítve, hogy csupa unalomból is, olvasson. De mit olvassunk? Tudom, hogy falu helyen kézzől-kézre járnak az elkopott levelű, rémes historiák, melyeket már könyv nélkül is tud mindenki. Vegyünk ezek helyett elé új könyveket, melyeknek tartalma szép is, tanulságos is. Van ilyen elég. A ki nem tudná, hogy miként jusson olcsó, jó, új könyvekhez: fáradjon el a ref. paphoz, az szívesen megmondja sőt még ad is. A könyvek mellé tegyük az újságokat. Református egyházunk állapotát, a világ folyását az újságokból tudhatjuk meg csupán. Manapság minden valamire való ember újságot járát és olvas. Azonban, nem minden újság nekünk való. Van sok zsidó újság és sok pápista újság, melyekből mi nem épülhetünk. Nekünk olyan újság való, mint a «Vasárnap» is, mely hitünket védi, az evangélium világosságát terjeszti, a jó erkölcsöket ápolja s e mellett hű képét adja a világ folyásának.

Mit tegyünk? A jó könyveket, a jó újságokat, s éppen a «Vasárnap»-ot, mely e nemes cél szolgálatában áll: pártoljuk, tejjesszük és olvassuk.

A hideget és a meleget a fokmérővel mérik meg Protestáns vallásos életünknek, buzgóságunknak is van egy fokmérője. Ez a fokmérő az, hogy mennyi könyv kél el és mennyi újságot tudunk fentartani. A könyv fogyasztásról most nem szólunk, pedig volna mit. Erdélyi ref. egyházkerületünkben csupán egyetlen kis ref. vallá-

szós újság van: a «Vasárnap». Hát ez hány példányban jelenik meg? Járják-e sokan? Felelet-ről legyen elég annyi, hogy a fokmérő nagyon alant áll. Lesz-e emelkedés, lesz-e nagyobb buzgóság, több hit, szeretet: az Isten tudja!

Mit tegyünk? Az elmondottak kifolyása, eredménye képpen: alakítsunk még *olvasó köröket, dalköröket, ifjusági egyleteket*. Ezek mind olyan eszközök, melyeknek helyes kezelésével nagyban fokozhatjuk a heresztyén hitbuzgóságot; nemcsak, de ezekből és ezek által állandóan táplálhatjuk az egyházi életet és végezhetünk igen sok, nemes munkát. Igen, de csak egy feltétel alatt, úgy t. i. ha ezek a *körök és egyletek az egyház testéből nőnek ki, az egyház gondozása és oltalma alatt állanak*. Nekünk különösen arra van nagy szükségünk, hogy mindkét nembeli ifjuságunk *nevelés* alá kerüljön. Az iskolától addig, míg a házias élet szép és terhes igáját magukra veszik: sok idő telik el. A legtöbb ifju ezalatt nem tanul semmit, sőt elromlik. Alakítsunk azért ifjusági egyleteket, mert ezekben is egyik erős fundamentumát rakjuk le az anyaszentegyháznak.

De már végezek. E néhány sornak czélja nem volt más, minthogy a «Vasárnap szeretet-alapja» iránt hangulatot keltsen, s annak útját a szivekben egyengesse. Gyümölcs szedés, tudom későre lesz, mert ugrani itt sem lehet, mint a természetben. Kis kertem fáin a gyümölcs rendre érik meg. Legelsőbben ama pár érik meg, melyet a nap jobban ér. Ezeket gyermekeimnek szoktam adni. Hogy örülnek neki! Igen nagy öröm lenne az is, ha a «Vasárnap» olvasó közönségének lelkében, a szeretetnek egy-egy pár gyümölcsc é-

nék meg és azt karácsonban oda nyujtanók egy árva gyermeknek!

Vajjon meg lesz-e?!

**

Az erdélyi ev. ref. egyházkerületi közgyűlésről.

(Folytatás és vége.)

Szombaton reggel 9 órakor, a gyűlés tagjai csaknem teljes számban jelentek meg a theologiai épület dísztermében. *dr. Bartók György* püspök urunk, gyönyörű imában kérte a Mindenható áldását a tanácskozókra, a bölcs értelem és igazság lelkét, a gyűlés minden tagjaira. Ima véggeztével *br. Bánffy Dezső* üdvözölte a megjelent tagokat, s a gyűlést megnyitotta.

Szép rendben és komolysággal folytak le az egyes pontok tárgyalása; hiszen mindenki előtt anyaszentegyházunk érdeke, boldogsága lebegett, mint főczél, *páli* buzgalom, odaadás okvetlen szükséges.

Egyik kiemelkedő pontja a gyűlésnek püspök urunk nagyszabású évi jelentése volt. Ennek bevezetésében fejtegette: hogy a protestantizmus a tekintély hitével szemben — mint vezérlő elvet — az egyéni hitet állította fel; szükséges, hogy minél jobban kifejlődjék egyesekben a lelki erő; az egyén erkölcsi újjászületését követeli vallásunk, igen, mert így alakulhat által az egésznek élete azon örökkévaló események mintájára, melyek a Krisztusban testet öltöttek.

TÁROZSA

Elbeszélés Kálvin életéből.

V rész.

Már egészen sötét volt a börtönben, midőn az elájult Pál magához tért. Kinyitotta szemait; körül akart nézni, de nem tudott semmit megkülömböztetni.

«Hol vagyok» — tört ki keserves hangon. Midőn megkísérelte felállani, összerogyott, s fájdalmasan feljajdulva esett a hideg földre. A kintzott most iszonyatos módon emlékezett az elmúltakra. Tehetetlenül feküdt a hideg földön, egyedül és elhagyva. Elhagyva? . . . nem, elhagyva nem! mert a sötétségben, elhagyatottságban is érezte a hívő ifju az Isten jelenlétét; tudta, hogy az Ur itt sem fogja elhagyni. Buzgó imádságban könnyített szive fájdalmán; imádkozott segítségért, szabadításért és ha a halállal szembe kell menni, imádkozott erőért, hogy azt is képes legyen elviselni. Pál észrevehetőleg erősebbnek érezte magát, midőn ájtatosan imádkozott. Előbbi nyugodtságát visszanyerte ismét és elgondolkozott jelenlegi állapotán.

A menekülést lehetetlennek tartotta, hacsak

vatami csoda nem jönne közbe. Egyetlen egy kívánsága az volt, hogy öreg szüleit még egyszer megláthassa, s testvérével beszélhessen. Azonban ez szinte lehetetlen, — gondolá Pál magában.

Csendes gondolkodásában megzavarta a börtönőr. Kinyitott a börtön nehéz ajtaja és megjelent a börtönőr durva, nagy alakja. Közvetlenül követte egy másik alak is. Kezében lámpást tartott. Hallgatagon helyezte le János lámpáját, miközben a vele érkezett alak figyelmét Pálra hívta fel, ki még mindig tehetetlenül feküdt a földön. Pál hasztalan igyekezett felfedezni ki lehet az, a ki mellé térdelt, hogy a megsebesült tagrészeket megvizsgálja és gyöngéden bekötözzesse. Az ösmeretlen széles karimájú kalappal takarta el egészen az arcát, a melyet csaknem a szeméig lehuzott. Pál sejtette, hogy az ítélőszék egyik küldöttje lehet ez, ki azt a megbízatást kapta, hogy sebeit kötözze be és erejét a mily gyorsan csak lehetséges, visszaállítsa.

Valóban megkönnyebbülve és megerősödve érezte magát az ismeretlen férfi bánásmódjától, ki eltűnt úgy, a hogyan jött: csendesesen és hallgatagon János pedig, kinek nagy kedve lett volna a fogolylyal beszédbe elegyedni, visszamaradt. Az óriás, sokáig bámulta Pált; ajkán valami bárgyu, együgyű mosoly ült.

«Rinesevus szentre, te egy csodálatra méltó ember vagy» — tört ki végre ámulásából. «Még

A fontos feladatoknak megoldása melyek az erdélyi egyházkerületi közgyűlés előtt állanak, nem egyes személyekre tartoznak, hanem részt kell annak munkálásában venni egyházunk minden híveinek, kerületünk minden tagjának. Mert egyházunk jó avagy balsorsáért mindnyájan felelősek vagyunk; cselekedjünk tehát úgy, hogy a számadásra hívásnál mindannyian hűnek, lelkiismeretesnek találtsunk.

E nagy felelősség terhét érezve szeretett püspökünk, feltárja anyaszentegyházunk dolgait pontosan és lelkiismeretesén, hogy megmutassa, miszerint hűen munkálkodott az Ur szőlőjében, a rá bízottakban.

Elmondja, hogy meglátogatta a *nagysajói* egyházmegyét. Felavatta *Maksán* és *Mező-nagycsányon* az ujonnan épült templomokat; felemlíti, hogy ez utóbbi felépítését a *Tisza* család tette lehetővé 400 koronás alapítványával.

Kegyves adakozóktól 120,000 korona összeg gyűlt egybe a kerületben. *Szorgalmi* jövedelem 54,000 koronát, *kepeváltás* pedig 2 millió 767,769 koronát tett ki.

Számos nagy-lelkű adományozót adott az Isten egyházkerületünknek. Ilyenek: *gróf Bethlen Sándor* 3800 kor.; *gróf Bánffy Györgyné, gróf Teleki Sámuel* 1,000 koronát; *Szakács László* 20,000 kor., *Nagy Ferencz* és neje 12,000 korona adománnyal járultak — részint pénzben és ingatlanokban — egyházi vagyonunk növeléséhez. A *marosvásárhelyi* egyház számára *bárá Kemény Kálmán* 1600 koronát gyűjtött. *Hegedüs Sándor* kereskedelemügyi miniszter — a gyűlésen

nem jelenhetett meg — váltásul 100 koronát adott a szeretet-ház alapja javára.

A jó ember az ő lelkének mélyéről hoz elő nemes kincseket! — mondja a Biblia. A legnagyobb lelkesedéssel fogadta az egyházkerület minden tagja ez örvendetes hírt, hogy hűveink kebelében hála a jó Istennek! — még mindig él sőt virágozik a bőkezű áldozatkészség. Ez tartotta fenn sokat szenvedett anyaszentegyházunkat minden időben. Míg a katolikus egyház duskál a milliók fölöslegében, addig mi, hűveink keserves fillérjeire vagyunk utalva Isten mentsen meg bennünket attól, hogy hűveink teljesen megvonják egyházi közös szükségjeink fedezésére eddig adott fillérjeiket. Hiszen ezzel megölnék önmagunkat, egyházunkat; az állam minket, igaz magyarokat, mostoha gyermekének néz még mindig s megélhetésünkre sem ad elegendőt. A jótévedőknek és kegyes adakozóknak neveit megörökítik a jegyzőkönyvekben, hogy hirdesse az utókornak a nemes tettet és buzdítsa az unokákat hasonló tettek elkövetésére.

Kiemelte még püspök urunk, hogy egyházkerületünkben csak nem mindentűt megünnepeltek a Reformáció emléknepját. Szükséges és nagyon kívánatos az, hogy lelki ujjászületésünk nagy évfordulóját megünnepeljük kegyelettel, hiszen *mi tudjuk* azt, mit adott nekünk e nagy nap. A bilincsekbe vert szent ige felszabadult; visszaadott az az isteni forrás, mely után milliók epe kedve vártak.

A jelentés végén népmozgalmi adatokat halottunk. Ebből kitűnt, hogy a katolikus egyház soha sem szűnik meg az evangélium hűveit háló-

soha sem volt ilyen emberrel dolgunk, a ki ennyi fájdalmat elbirt volna szenvedni, hozzá pedig másért, idegenért, egy eretnekért! — fűzte csendesen hozzá.

«De barátom» folytatta János jóságos hangon tovább — «ne gunyolódj tovább a fekete emberekkel. Te bánod meg végre is!»

«Mit akarnak még velem tenni!? — kérdez Pál. —

A börtönőr utánozta taglejtésekkel a megfojtást; kezeit torkára tette és mutatta a fojtogatottak arcvonásait. «Igy barátom, így tesznek minden eretnekkel — felhuznak az akasztófára»

«Hol van Ferencz és Henrik?» kérdezte Pál, még csak most vette észre, hogy nincsenek mellette.

«Azok okosabbak voltak, mint te és elállottak átkozott hitektől, lelkök megmentetett.»

«Pál egészen buskomor lett, midőn meghalotta, hogy barátjai eltértek az igaz utról.» «Uram» — így sóhajtott fel — «örizz meg engem az elestől és a tagadástól»

János még mindig várakozott.

«Kimondották már felettem az ítéletet?»

«Még nem; mihelyest felépszel, meg kell előtök jelenni ismét.»

«De csak hamarosan végeznének velem» — szólt panaszló hangon Pál.

A börtönőr egészen megindult e szavak fő-

lött. Nem tudta megérteni az ifju eljárását, ki oly sokat szenved és látszólag semmiért. Felvette ismét lámpását, üdvözölte az ifjut, oly barátságosan, a mint csak tudta és fejbólingatva tovább ment. A zár tompa csikorgása lassanként elhangzott és csendes lett ismét minden, mint azelőtt.

Pál magára maradt ismét.

Lassanként visszanyerte erejét, — hála az ösmeretlennek, ki oly szeretetteljesen bánt vele. Nehány óra múlva képes volt pár lépést tenni, alá s fel járkálni börtönében.

Pál barátjaira gondolt, kik félelemből, elhagyták hitőket, meggyőződésöket. Imádkozott, érettök és magáért, hogy a megpróbáltatás nehéz óráját ki tudja állani.

Midőn erejét tökéletesen visszanyerte, mind jobban fellépett benne a megszabadulhatóság vágya. Sokszor megfordult agyában a gondolat: hát csakugyan tehetetlen lenne e szabadulás? De nem, szívesebben távol tartotta magától e gondolatot. Nem akarta magát hiú reménykedéssel gyötörni. Balgaság e helyzetben menekülésre gondolni. Ugyan kifogja a vas ajtót számára kinyitni?

Állandó nyugtalanság közt, reménytelen és félelemmel telített kebelével, töltött el Pál pár szomorú napot, kinos bizonytalanságtól gyötörve a jövő miatt.

(Folyt. köv.)

jába bekeríteni; de nem nagy eredményre vezetett ellenünk folytatott harcza: diadal a mienk volt. Oh! bárcsak azok kik megismerték az igazi evangéliumi tudományt, állhatatosak lennének a sátán kísértetéseivel szemben és felemelt fővel mondanák a «fekete had» hódítóinak: *«Távozz tőlem sátán . . . az Isten lélek, a kik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.»* Soha se feledkezzünk meg szent vallásunk e sarkalatos igazságáról, s ne szédditsen el bennünket

püspök urunk tartott, imát *Kenessey K.* egyházkerületi főjegyző. Az ünnepély fényét a theologiai énekkar jól előadott énekszámái emelték.

Nem mellőzhetjük itt el ama kegyes áldozathozatal felemlítését, mely egy nemes női szív vallásos érzésének eredménye. Püspök urunk kedves és bájos leánya: *Bartók Rózsika* k. a. gyönyörű takarót varrott *status* *curatoraink* székére, melynek sötét megyszin alapján remek himzéssel e szavak olvashatók: *«Az Ur az én*

Héjjasfalvi honvédemlék.

a pápista egyház külső pompája; hiszen belül olyan az, mint a koporsó.

A gyűlés második napján — vasárnap — az ifju papok kibocsátása következett. A farkas-utcai templomban folyt le a szép ünnepély. 18 ifju lelkészt bocsátottak ki arra a szent hivatal viselésére, melyre az Ur hívta el őket, hogy munkálkodjanak, mint hú sáfárok a rábizott szőlőkertekben. Ezen isteni tiszteleten a gyűlés tagjai: esperesek, lelkészek, tanárokon kívül, nagyszámu közönség is részt vett Szép, buzdító beszédet

zászlóm! — Ó, bárcsak minél több ilyen bibliai Márta és Mária-hoz hasonló nemes lelkű hölgye volna anyaszentegyházunknak, s versenyezve buzgolkodnának a jó és örök emlékü tettek elkövetésében!

Felemlítjük még olvasóinknak a gyűlés harmadik napjáról a mi lapunk a *«Vasárnap»* érdekében tett határozatokat. Buzgó és lelkiismeretes felelős szerkesztőnk számolt be az eddigi eredményekről. O, de sok aggálya ad okot e kis lapnak a jövője! Kellő anyagi támogatás hiá-

nyában — a ref. érdekeket felkaroló, a tiszta evangéliumi tudományt terjesztő lapot — már már bekellett szüntetni. De nem, egyházkerületünk felismerte annak szükségességét e veszedelmes időben, midőn elleneink megkezdették az áldatlan harczot ismét; kibocsátották hálójokat hiveink fogdosására, elcsábítására: nagyon szükséges egy ilyen ref. lapocska. Egyházkerületünk fentartja a lapot tovább is; de kér általunk titeket kedves olvasók, támogassátok e szent ügyet, tegyetek meg e lap érdekében mindent, hogy ez igazi evangéliumi lámpás, pártolás hiányában ki ne aludjék. Minden egyes előfizető buzgolkodik tőle telhetőleg s juttassuk diadalra a szent ügyet!

A gyűlés sok érdekes pontja közül, felsoroljuk még a tanárok választását, az egyházkerület anyagi ügyeinek rendezését stb végre a legáczió ügyében tett azon intézkedést, hogy a «kihívás» lehetőleg korlátoztassék. Bizony jó is volna, ha hiveink, illetőleg az egyházak presbiterei a lelkészekkel egyetemben, lelkiismeretesen, jól végeznék el a legáczió ügyében rájuk bízott fontos feladatot és ne hívnának ünnepi követ gyanánt mást ki, mint arra érdemes embert, tehát: papjelölteket és csak szükség esetén komoly, jó magaviseletű, vallásos tanuló ifjakat.

A gyűlés 3 napi tanácskozás után véget ért; eltávoztak a tanácskozők a mindeneket jól és igazán cselekvés tudatával, egy bucsu szót: «Isten hozzád» — mondva egymásnak, a jövő viszontlátásig.

Birtha József.

Isten.*

*Kevés öröm a mi sorsunk,
Sok bánat a végzetünk;
Ködben, árnyban indulunk el,
S gyakran el is tévedünk;
Fenn az égen nincsen csillag,
Előttünk nincs semmi jel, —
De az Isten lát bennünket,
S ha lesujtott: fölemel.*

*Pusztá tájon kétség üldöz,
Metsző szél szemünkbe vág.
Megkinoz a keserűség,
Gyötör a szomjuság;
Felsikoltunk — néma minden,
Még visszhang sem felel,
De az Isten lát bennünket,
S ha lesujtott: fölemel.*

*Merre van hát védő karja?
Nagy jósa merre van?
Csak bolygunk a pusztá téren,
S nyomunk elvész nyomtalan.
Sehol semmi! Leroskadunk
Lelkünk tört reményivel, —
De az Isten lát bennünket,
S ha lesujtott: fölemel.*

*) Felolvasta az E. I. T. ülésén Csengeri János dr. egyetemi tanár, a Társaság titkára.

*Czélhoz értünk. S im előttünk
Csöndes révül egy sir áll,
Belebukunk, s menthetetlen
Elborit az éj, halál.
De lelkünknek szárnya támad,
Büszkén száll az égbe fel,
Oh! az Isten megjött végre,
Lehajol ránk s fölemel.*

Endrödy Sándor.

„A kolozsvári Vasárnap.”

(Válassz egy pápista támadásra.)

(Nyolczadik közlemény.)

4. A szent gyónás.

A szent gyónás isteni eredetének ilyen önkényes igazolása azonnal megsemmisül s az egész intézmény emberi találmánynak tűnik fel, ha az idézett versek valódi értelmére rámutatunk. Ez nem más, minthogy az «apostolok csak a mi a mennyben érvényes, azt állithatják meg itt e földön az egyházban s e szerint bocsáthassák vagy tartásák meg a bűnöket is.» Tehát a protestáns lelkipásztor nem tolja fel magát az Isten helyettesének. Isten az, a ki «elveszi a mi álnokságainkat» (Mikeás VII. 18.; mi csak hirdetjük a bűnök bocsánatját a Krisztus érdeméért az igaz megtérésnek feltétele alatt. (Rom. IV. 5)

Hogy ez a minden kétséget kizáró helyes magyarázat, kitűnik onnan is, hogy sem a Jézus, sem az apostolok nem hallgattak gyónást vagy magán bűnvallást. Ugyanis: Jézus Galileában nem azt prédikálta: «Gyónjatok meg nekem és úgy higgyetek az én evangéliumomban», hanem ezt: «Térjete meg és higgyetek az evangéliumnak.» (Márk. I. 15.) Az apostolok sem gyóntatták meg hallgatóikat, hanem a keresztséget hirdették a bűnöknek bocsánatjokra, így szólván: «Térjete meg és keresztelkedjete meg a bűnöknek bocsánatjokra.» (Csel II. 38.)

A pápás egyház mindamellett is a szent gyónás isteni eredete mellett küzd s az első szentirási helyet a másodikkal erősíti. Ez így hangzik: «Én neked (t. i. Péternek) adom a mennyországának kulcsait és valamit megkötözédesz e földön, a mennyekben is kötözve léssen és valamit megoldándasz e földön, a mennyekben is oldozva léssen.» (Máté XVI. 19.) Ez a szentirási hely, a mint olvasóim is láthatják, nem a szent gyónásról szól, hanem az u. n. kulshatalomról, mely a megkötözésben, vagy megoldásban nyilvánul. A kulcs pedig, melylyel a mennyek országa megnyitattik vagy bezárattatik: az Isten igéje. A mennyek országának bezárása, vagyis a megkötözés abban áll, hogy a pap a hitetleneknek és a meg nem térőknek Isten haragját és az örökkévaló büntetést predikálja. A mennyek országának megnyitása, vagyis a megoldás abban áll, hogy a pap a hívőknek s a megtérő bűnösöknek az evangélium predikálása által a Krisztus érdemét nyújtja és a bűnöknek bizonyos

megbocsáttatását és az örök élet reménységét hirdeti. A pápás egyház azonban az idézett vers valódi érdemével semmit sem gondolva, azt tanítja, hogy a *kulcs hatalom ereje (megkötözés) és haszna (megoldozás) egyedül a gyónásban, vagyis a népnek titkos bűnvallásában áll.* Tehát a pápista papok a helyett, hogy elmennének s hirdetnék a Krisztus evangéliumát s «lennének a hívőknek életnek illatja az életre, a hitetleneknek halálnak illatja a halálra»: gyónást hallgatnak s átvevén az Isten szerepét, ők döntenek el, hogy ki mehet be a mennyek országába a feloldozás által s kizáratik ki abból a megkötözés által.

Ezek után nem fognak csodálkozni, kedves olvasóim, azon, ha nyíltan kimondom, hogy *a hol nincsen Isten igéje, ott kulcs sincsen, sem a kötözésre, sem az oldozásra.* És talán Ágoston ur sem fog megnehezíteni reám, ha egyházára s annak felkent bajnokaira Jézusnak ezeket a szavait alkalmazom: *Íj nektek irástudók és farizeusok, a kik elrejtettétek a tudományok kulcsait* (Lukács XI. 52.) *a mennyek országát bezárjátok az emberek előtt: mert ti nem mentek bé és a kik bé akarnának menni, azokat is nem bocsátjátok.* (Máté XXIII 13.)

A szent gyónás tehát nem a szentírás, nem a Jézus rendelésén alapszik. E szerint nem egyéb emberi találmánynál. Jól tudom, hogy Ágoston ur ezen ítéletemet «alávaló gonoszságnak» minősíti. Ám tegye! De ez nem akadályoz meg engem abban, hogy az igazságot meg ne mondjam. A pápák és püspökök aggódva jövőjük felett és a fenmaradás vágyától hajtva, felhasználták azokat az időket, a melyekben teljhatalmuak valának, hogy jogot formáljanak maguknak arra, hogy megtudják az emberek gondolatait, szavait és tetteit, És épen 1215-ben, a negyedik lateráni zsinaton, a püspökök kötelezővé tették a gyónást, mint a mely biztos eszköz arra, hogy a pápa látatlanul a leghatalmasabb királyok tanácsában részt vegyen; biztos eszköz arra, hogy a családok titkait megtudják és az államnak sorát intézzék. A szent gyónást tehát *önző érdekek* hívták életre. Hogyan és mire használták, nem szólok. A történelemben számos példa olvasható arról. Én ezuttal a szent gyónásnak arra a *romboló hatására* utalok, a melyet az erkölcsiség terén előidézett. Midőn a pápás káték így oktatják a híveket: *Fobb a bűnöket titokban a lelki atyának megvallani, hogysen azokban nyughatatlanul élni, boldogtalanul meghalni és azok miatt az ítélet napján az egész világ előtt szégyenkedni*: ki nem látja át, hogy a könnyen megszereshető bűnbocsánat csupán alkalom az újabb vétkezésre, midőn ledöntvén az Istenben s az ő bocsánatában való reménységet, azt egy gyarló ember kezébe teszi le? Ha ide sorozom azokat az üzelmeket is, a melyek színhelyeül a gyóntató atyák a gyóntatószéket választották s a melyekről megemlékezni a szemérem tiltja, akkor nyilvánvalóvá lesz, hogy a szent gyónás a legátkosabb intézmény a világon. Olyan intézmény, a melyről jó lélekkel igazán nem lehet elmondani, hogy *oly szenteket nevelt, kik előtt a protosztánok is meghajolnak.*

Ágoston ur pedig ezt mondja - bizonyítás nélkül. Sőt tovább megy. «Szeretettel csordulásig telt szívvel» egy fülbegyónásra hiv föl engem is, hogy annak üdvös hatását magamon tapasztaljam ki. Nagyon sajnálom, hogy Ágoston ur szives felhívásának nem tehetek eleget, de ha kijelentem, hogy a gyónás fentebb vázolt «üdvös» (?) hatása egy cseppet sem csábit a fülbegyónás intézményének igénybevételére, remélem megnyugszik.

Még egy pár szóval tartozom Ágoston urnak arra a semmiféleképen nem igazolt kijelentésére, hogy *«bizony a protestáns gyónás a semminél is kevssebb, mert az még jóvá nem tett senkit s nem is tesz.»* Ágoston ur tehát «annak a valószínű bűnvallásnak, a mely egyedül Isten előtt leszen, vagy a bűnös ember és az Isten között, vagy nyilvánosan a templomban», semmi javító hatást nem tulajdonít. Legyen az ő hite szerint! «A gonoszság falára — hogy Ágoston ur szavait idézzem — borsót nem hányok.» Csupán olvasóimtól kérdezem illő tisztelettel, melyik javítóbb a bűnös lélekre: Istennek vallani-e meg a bűnöket s úgy várni a Krisztus érdemétől azoknak bocsánatát, vagy a gyóntatószékben a papnak vallani be minden bűneinket, ki maga is bűnös s a kinek épen ugy van szüksége bocsánatra, mint nekünk? Hiszem és vallom, hogy olvasóim Ágoston ur *«mentődeszkája»* helyett, a mint egy elmés író a szent gyónást nevezte, — inkább az Isten kegyelméhez fordulnak, a mely örök, változhatatlan.

Adár.

(Folytatása következik.)

Kazai krónika.

A király szobrai. Királyunk magán pénztárából, Budapest főváros területén 10 szobrot állíttat fel. A szobrok a magyar történelem nevezetes alakjait örökítik meg. Köztük van *Bocskay István* és *Bethlen Gábor* fejedelem is. E két jeles férfinak a szobrát az Andrássy-ut közepére most állítják fel. Szembe lesz velük a Pálfi János és Zrínyi Miklós szobrai.

A képviselőház elnökei a király előtt. *Apponyi Albert* a Ház új elnöke, két alelnök társával, megjelent a király előtt, hogy magát, mint új elnök bemutatassa. A király örömeinek adott kifejezést Apponyi választása fölött. Apponyit kinevezték valószínű belső titkos tanácsosnak, s ezzel a régi ellenzéki vezér egészen átalakul kormánypartivá!

Világkrónika.

A görög király Bécsben. *György*, görög király, fiával *György* herceggel, az elmúlt napokban Bécsben járt. hogy a mi királyunkkal találkozzék. A görög király útját, Kréta szigetének Görögországhoz csatolásával hozzák kapcsolatba.

A francia-török viszály. A francia kormány közzétette azokat a feltételeket, melyeknek teljesítését — a rakodó partok ügye mellett — a török szultántól követeli. Az egyes pontok ezek:

1. hivatalos elismerése a Franciaország ol-talma alatt álló, vagy francia nemzetiségű vallási társulatok valamennyi iskolájának;

2. elismerése valamennyi francia kórháznak és mindannak, a mi hozzájuk tartozik;

3. felhatalmazás az 1895 és 1896-iki örmény zavargások alatt elpusztított iskolák és hasonló intézetek újra felépítésére;

4. az új kháldeus pátriárka elismerése.

A közlemény azzal a kijelentéssel végződik, hogy Franciaország további kibuvásokat nem tűr meg.

A búrok győstek. Október 30-án nagy ütközet volt a búrok és angolok között, mely a búrok fényes győzelmével végződött. A búrok elvették az angoloktól 2 ágyút, 200 puskát, 6 kocsit telve hadi szerekkel; rengeteg sok eleséget. Elesett maga az angol parancsnok Benson ezredes is. Rajta kívül a csataterén maradt 3 400 angol katoná és tiszt. Fogságba esett mintegy 500 katoná. Ilyen nagy győzelmet rég nem nyertek a búrok. Az angolok nagyon el vannak keseredve, úgy otthon, mint a harcztéren. Magok az angol katonák nem törődnek a győzelemmel. Töltényeiket elhányják, úgyhogy, a hol elhaladtak, a búrok ezrével szedik össze az angol töltényeket és azzal lövődöznek, mert minden búrnak angol fegyver van a kezében. Közlebb-ről az angol kormány egy vizsgáló bizottságot küldött a harczterre, mert — úgy írják a lapok — nagy sikkasztásnak jöttek volna nyomára. **Edvárd** király a háborúról úgy nyilatkozott: Sajnos, a háború még egyre tart, de buzgón imádkozunk a béke és jólét helyreállításáért!

Li-Hung-Csáng, kínai alkirály, kinek arczképét lapunk 22. számában mutattuk volt be, meghalt. Az alkirály nagyban hozzájárult, hogy a kínai udvar kibékült az európai hatalmakkal, azonban az európaiak közül a muszkáknak volt nagy barátja.

Mai képünkhöz.

Mai képünk a «Héijaszalvi honvédemlék», melyet most az öszön állítottak fel és lepleztek le a honfiak élénk részvétele mellett. Hazánk honfivér-áztatta térei közt nem utolsó a héijaszalvi, Segesvár szomszédságában. 1849-ben a szomoru kimenetelű segesvári csata után, hol Petőfi is elesett, itt próbálták meg honvédeink feltartóztatni a rohanó muszka serget. Oroszlán bátorsággal itt küzdött a híres **Zey** Domokos honvédeivel — hiába. Maga mikor a kozákok körülfozták s élve akarták foglyul ejteni, hősi küzdelem után saját szívébe lőtt. Az ő és társai emlékét hirdeti az egyszerű, de lélekemelő kis emléék, melyet emelt és fenntart a honfi kegyelet. Csak tartsuk meg ám honszerelmünket is s ha ők tudtak meghalni

a hazáért, hogy nekünk megtartsák, tudjunk mi *dolgozni* érte, hogy gyermekeinknek szabad és független hazát hagyhassunk örököül.

Egyházi élet.

A katolikusok nagy gyűlése. A magyarországi katolikusok nov. első hetében Budapesten nagy gyűlést tartottak. Nehogy valaki félre értsen: mert nem *egyházi* gyűlés volt ez. A katolikusoknak ugyanis, nincsen egyházkormányzati szabadságuk, ott az egyházat a püspökök kormányozzák. Szándékosan irtuk tehát, hogy a katolikusok tartottak gyűlést. Így is azonban, elég érdekes volt, sőt *reánk nézve*, még tanulságos is lehet, ha megtudjuk érteni. Ifj **Zicsi** János gr. megnyitó beszédében a fölött panaszkodik, hogy a katolikusok nagyon közönyösek. Mindenek előtt meg kell törni a közönnyt, ugymond és minél több kath. *kört és egyesületet* kell alapítani, hogy a kath szellem hassa át a nagy sokaságot. Ezeket az egyesületeket pedig egységesen kell vezetni és irányítani, a mi csak úgy lehetséges, ha a kath, körök és egyletek mint a láncszem, egymásból folynak ki. Egyik felolvasó, a *keresztény társadalmi tevékenységről* szólva, azt mondta, hogy az anyához (értsd. a kath. egyház) hűtlenné tett gyermekeket (értsd protestánsok) vissza kell édesgetni ismét. Az anya várja is őket, mert tudja, hogy a nyomor visszahozza, s akkor meg fog bocsátani. Meghatározták azt is, hogy a társadalmi tevékenység mit öleljen fel. A tennedőket tizenhat főpontba foglalták össze. A tervzetből az látszik, hogy immár rendszeresen megkezdődött Magyarország vissza katholizálása. A mozgalom élén a gazdag kath. főurak állanak, de támogatják őket a püspökök is. Keresztes hadat szerveznek, hogy Magyarországot meghódítsák. Mi azonban, bizunk az isteni gondviselésben, mit a próféta így fejez ki: Gondoskodik az Isten, hogy a fák az égig ne nőjenek!

A jókedvű adakozót szereti Isten. Nagyméltóságú Br. Bánffy Dezső, egyházkerületi főgondnok, harmincz éves találkozója alkalmából a kolozsvári kollegiumnál 1000 koronás alapítványt tett Br. **Kemény** Kálmánné ő nagyméltósága a marosvásárhelyi polgári leányiskola kibővítése céljából, saját költségén 9 ezer koronával, két tantermet építtetett. **Lészay** Ferencz, kolos-kalotai egyházmegyei algondnok boldog emlékü kis leánya nevére 6000 koronás alapítványt tett a kolozsvári szeretetház javára. Ezek a cselekedetek azok, melyekről azt irtuk vezető cikkünkben, hogy a hit gyümölcsei. Kinek az Isten sokat adott, attól sok kéretik számon, de Jézus előtt az özvegy asszony két fillére is kedves cselekedet volt. A jókedvű adakozót szereti az Isten.

Yegyes hírek.

Gyászír. **Kovács** Albert szilágy-nagyfalusi ref. lelkeszt sulyos csapás érte, neje szül. **Vajda**

Emma elhunytában. A művelt nő, derék papné, jó édesanya bánatos férjet, négy árva gyermeket s kiterjedett gyászoló rokonságot hagyott hátra. Isten adjon vigasztalást nekik s csendes nyugalmat az elköltözöttnek.

A szegedi protestáns nők jótékonyága.

A szegedi protestáns nőegylet követésre méltó példával jár elől a szegények nyomorának enyhítése körül. Tegnap délután három óraker egy sereg szegény gyermeket öltöztettek fel jó meleg ruhákba, még sapkát és kabátocskákat is osztogattak nekik. A kiosztási ünnepélyen sokan vettek részt. A megjutalmazott gyermekek legidősebbike meghatottan köszönte meg társai nevében is a nőegylet jótékonyágát, melylyel az elhagyottokról gondoskodott.

A világ legnagyobb hajója. New-Yorkban «Ocean Rupid Transit Company» névvel és 30 millió dollár alaptőkével új hajótársaság alakult, mely az Atlanti oceánán át gyors gőzhajójáratokat akar fenntartani. A társaság hat turbinarendszerű hajót építtetett, melyek az utat az Oceánon át 90 óra alatt tennék meg. Ezzel a világ leggyorsabb hajóit építik meg. Fűtőanyagul olajat használnának, amely a hajók fenekén alkalmazott tartályokban fog elhelyeztetni.

Az «iskolamester». A nagyváradi tanfelügyelőséghez hivatalos jelentés érkezett, hogy Bukarest község görög-keleti népiskolájában eddig egy parasztember volt tanítóul alkalmazva, aki magyarul egy szót sem tudott. Most pedig egy 21 éves Papz János nevű részeges timárlegényt alkalmaztak tanítóul, aki már be is költözött az iskolába. Szóval a népnevelésnek és a művelődés terjesztésének egy új módját teremtették meg a rolaresiek. A tanfelügyelőnek azonban nem igen lehet érdeke az újítások iránt, mert sürgős átiratot intézett a görög-keleti püspökséghez e vizsás állapotok azonnali megszüntetése iránt.

Kastélyból kolostor. Bécsi táviratok hírül adják, hogy Ferencz Ferdinánd főherczeg, a trón várományosa, zwickau kastélyát átadta a Franciaországból kihajtott trinitárius szerzetnek, s hogy ott legközelebb ötven ilyen barát fog megtelepedni. A trónörökös főherczeg nagylelkűsége épp oly ösmeretes a klerikális czélok, mint amily ösmeretlen a magyar kulturális czélok iránt. Az tehát, hogy ő a zwickau kastélyt odaadta a tri-

nitáriusoknak, bővebb mzyarázatra nem szorul. Az osztrák kormányának azonban alighanem szava lesz a dologhoz. Mert Ausztriában komolyan veszik az egyesületi törvényt s nem is engedik meg egykönnyen a letelepülést mindenkinek, aki máshonnan kiköppott.

Protestáns vallásos estélyek Kolosszárt.

A mult évben is oly lelki haszonnal és erkölcsi eredménnyel tartott protestáns vallásos estélyek ismét megkezdődtek. *A ref. theológián: Kenessey K. theol. tanár tart öt vasárnap d. u. öt óraker «Keresztyénség lényegéből» felolvasást. Felolvasások tartatnak még: Külmagyar utcai ref. iskolában. A hidelvei ref. iskolában és a monostor-utczában.* Felhivjuk olvasóink figyelmét e vallásos estélyekre. Nemcsak szórakoztatók ezek, hanem vallásos szempontokból nélkülözhetetlen szellemi társalgó órák. Felolvasásokon kívül: szavالات, ének számokban is gyönyörködhetnek hiveink. Jelenjünk meg minél többen, mutassuk ki ebben is, hogy vallásosak vagyunk, hogy anyaszentegyházunkat szeretjük. Bár csak minden ref. gyülekezetből hallanánk e vallásos estélyek tartásáról és szorgalmas látogatásáról.

A tisztelendő ur csárdája. Szőlőscsigér községben, Sarudán János odaváló görög-keleti pap és Erutáriu Gyula tanító összeállottak és szatócs üzletet nyitottak. A szatócsbolt mellett ezenkívül még egy, «a modern kor igényeinek megfelelő» csapszékét is állítottak, ahol a csárdagazda szerepét maga a tisztelendő ur tölti be. Az oláhoknál szépen foly a dolog, — megérdemelték, hogy az állam kiegészítse papjaik fizetését!

A győri ev. ref. templom. A győri ev. ref. egyház e hó 17-én közgyűlést tartott, melyen a templom-építés ügyében az első lépés megtörtént. A közgyűlés egyhangu határozatával elfogadta a presbitérium indítványát, mely szerint az egyház megbizzza Csányi Károly győri származásu budapesti műépítést és egyetemi tanársegédet azzal, hogy a brassói ev. ref. templom kéznél levő rajzának felhasználásával és a helyszínen megjelent bizottság által észlelt hibák kiküszöbölésével, a helyi térvizsnyonak megfelelő tervrajzot és költségvetést készítsen. Az építési munkálatokra 60 000 korona lett előirányozva. A templomépítés czéljaira a gyűjtés serényen folyik.

Tudakozzátok az irásokat. János V. 39.

Hol van megírva, Pál apostol csodálatos megtérése?*)

Lukács XIX. 10.: «Mert az embernek fia azért jött, hogy megkeresse és boldoggá tegye a ki elveszett vala.»

V. Luk : XVIII. r. 18—19	}	Az igéret azok részére, kik mindent elhagynak az Isten országáért. Hite által megtartott vak. A nép dicséri Istent. Zacheus keresi Jézust és fogadja magánál.
H. Luk.: X.		
K. Márk X. r. 17 27	}	A hajó veszélyben. Jézus közel. Péter a vizen. A tenger lecsendesítése. Egy asszony hite; leánya meggyógyul. A sereg megetetése.
Sz. Máté XIV. 23—34		
Cs. Máté XV. 21 38	}	
P. Márk VII. 24		
Sz. Márk VIII. 10	}	

*) Lapunk minden számában hozunk ezután ilyen bibliai kérdést; a kik tíz kérdésre helyes feleletet küldenek, azok közül egynek — kire a sorsolás esni fog — lapunkat egy negyed évig ingyen megküldjük. Megfejtéseket, egy levelezőlapon e rovat vezetője: *Birtola József* címre Kolozsvar, ref. theologia 5. ajtó, tessék elküldeni.